

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc de achis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să înapoiază.

Se face lumină.

— De Ion Montani. —

Campania împotriva ziarului „Tribuna” se întinde cu îndârjire zi de zi și e pe cale să degenereze în adevărate orgii de moravuri deșănțate. Urzitorii ei au reușit să amăgească o lume, trezind pretutindeni bănuiala unei mari primejdii naționale ce s'ar ocroti tocmai sub aripile ziarului nostru. C'o nepotolită râvnă de-a intensifica mereu această campanie „Gazeta Transilvaniei” și „Drapelul” ne aruncă zilnic o ploaie de insinuații și obște românească asistă la cel mai desolant spectacol din câte i-s'au înbiat vre-odată. Atmosfera vieții noastre publice e saturată de substanțe explozive și teama de-o depresiune repentină ne zugrăvește cea mai tragică perspectivă pentru interesele noastre generale.

O învălmășală chaotică în spiritul public, o vâltoare de patimi în care sânt amenințate să peară respectul pentru adevăr, onestitatea și urbanitatea, dimpreună cu sentimentul de răspundere pentru soarta neamului. Și cauzele acestei grave crize nu sânt, totuși, antipatiile dintre singuratici, ci sânt cauze cu mult mai adânci, răsărind de-adreptul din fondul întunecat al situației noastre politice. Veleitățile, divergențele, antipatiile și vânzoleala ambițiilor jignite sânt numai simptomele, cari proiectează aceste cauze și ne fac impresia unor gesturi disperate în cari se traduce toată lipsa noastră de intuiție pentru *marele și sincerul* cuvânt de ordin, de reculegere și conformare în desolanta noastră situație de astăzi.

Dezastrul alegerilor parlamentare din anul trecut a fost sguđuitura de care ni-s'a risipit și cea din urmă speranță într'o apropiată schimbare a situației noastre politice, arătându-ne în toată fiorozitatea ei, superioritatea aproape incommensurabilă a forței care tinde să ne strivească și dându-ne pe deplin conștiința uriașelor eforturi ce trebuie să facem, pentru ca să putem evita o apropiere de prăpastia fatală spre care ne împinge ura seculară a vrășmașilor noștri. A fost de efectul unei ordalii acel dezastru, ne-a uluit, ne-a descurajat aproape și ne-a decepționat, dându-ne pradă unei stări sufletești de-o patologică sensibilitate. Și nimic nu caracterizează mai dureros starea aceasta bolnăvicioasă decât tocmai sfășierile interne, la cari ne-am dat delat alegerii încoace. Neajutorarea noastră generală s'a manifestat ca o neîmbălzită intoleranță pentru orice îndemn de reculegere și am tipat adânc mârșniți, dacă cugetători desinteresați și suflete mari au venit să ne arate singurele mijloace de îndreptare. Intențiile lor nobile au fost răstălmăcite, cutezanța lor dată în judecată și osândită, fără ca judecătorii infailibili să ne fi indicat ei o cale de scăpare. Ci ei au rămas robii decepției atrofiante, care s'a adâncit și mai mult, după ce singura rază, care părea o clipă, să ne ispitească iluziile, simulacru unei închinări spre pace, ne-a desvâlit încodată trufia ireductibilă a potrivnicului nostru.

Și așa, zi cu zi, sfășierile interne au luat tot mai mult proporțiile unei adevărate epidemii morale, și au ajuns acum să amenințe cu prăbușire orice norme etice în viața noastră publică. Acuzățile cele mai absurde, bănuielile cele mai neînchipuite se înfiripă zilnic și o atmosferă prielnică le hrănește în paguba intereselor unui neam nefericit. În locul adevărului și al respectului mutual, în locul onestității și al sincerității, s'a intronat minciuna și per-

fidia. Buruienile cele mai nocive ne-au năpădit straturile și nu ne sfășiează expune zilnic cu toate spețele lor răstătoare. Ne dedăm la fapte de-o criminalitate herostratică, împotriva celor mai scumpe așezăminte naționale din câte avem, învinși de-o pornire sinucigașă, ne sfărâmăm singuri armele cele mai fari, pângărim c'o mână temerară sanctuarele credințelor noastre, stropim cu noroi flamura unui grup de luptători entuziaști, tărsm în glodul calumniei bătrânețele cele mai curate, nesocotim jertfele generoase și munca asiduă a unor bărbați dintre cei mai devotați neamului, ne risipim c'o adevărată demență valorile naționale și nu ne înspăimântă nici oribila acuzație a trădării de neam, pe care o aruncăm c'o ușurință vinovată, inconștienți de urmările ei fatale. Un aier sufocant, o arșiță dogorătoare ne vestejește sufletele.

Din aceste vremi triste va rămânea de sigur unul dintre cele mai eclatante documente articolul intitulat „Tribuna” și publicat în fruntea „Gazetei Transilvaniei” în numărul de Joi, săptămâna trecută. E, în felul său o capodoperă de mistificare acest articol și rar ni s'a dat să remarcăm o mai mare abilitate de-a specula neorientarea publicului cititor, decât pe care ne-o dovedește anonimul acestui articol „din afară”. Sânt aici o seamă de acuzații, calomnii și învinuiri puse de mult în circulație, colportate pe căi clandestine și prinse acum în mănunchiu, spre edificarea opiniei noastre publice. Stăm uimiți și fără putință să deslușim năvala de sentimente dureroase ce ne cearcă la vederea atâtor îmbinări ingenioase, într'un întreg sistematic, de cele mai felurite absurdități. Nota predominantă, care le încheagă într'un tot armonios e cinismul. Aceasta însușire înăscută tuturor intrigantilor de profesiune își răsfată frivolitatea aproape în fiecare șir și bătrina gazetă dela Brașov o adăpostește în coloanele ei cele mai preferite.

Dar să examinăm puțin cu lupa adevărului eminențele abilități ale anonimului dela Gazeta. Ca orice metodic ce se respectă, el ne poartă întâi prin ungherele puțin afabile ale trecutului. Purcede a desgropa dușmăniile, aproape uitate, dela prohodirea „Tribunii” din Sibiu și răscolește apoi spuză de patimi, stinse încă în cei dintâi ani de existență ai „Tribunii Poporului”. Insinuă că „Tribuna Poporului” și în urmă „Tribuna” însăși a țintit totdeauna „să împiedece posibilitatea unei solidarități perfecte a tuturor luptătorilor politici români din Ungaria și Transilvania” și că numai pentru atingerea acestei ținte a îmbrățișat ideea activității parlamentare, după ce *oculții* conducători ai „Tribunii” Brote, Slavici, Mangra și Ciorogariu (!) voiau să profite de chaosul provocat de activitate „înștăpânindu-se iarăș dâșșii peste destinele partidului național român”. Reeditează vechile acuzații împotriva fericitului Rusu Șirianu și a lui Sever Bocu, atribuindu-le atât în campania electorală din 1903, cât și în cea dela 1905 și 1906 un rol de intriganți și înfățișându-ni drept exponenții *oculței*, care avea singurul scop „să creieze iar chaosul dela 1895”. Spune ca la 1905 Mangra, care era pe cale să primească mandatul dela Beiuș din mâinile contelui Tisza, numai mulțămită intervenției

energice a fruntașului Mihai Velici, a putut să fie reținut dela acest pas, pentru care avea aprobarea „tribuniștilor”. Aceștia cică ar fi ținut cliar și o constătuire în chestiune, în aula episcopiei dela Arad.

Firește că d. Goldiș n'avea nici o știre și informație despre uneltirile tribuniștilor, căci dsa „numai în timpul din urmă a putut să străbată în tainele adevărate ale celor ce susțin „Tribuna” și instituțiile ei.

Dar anonimul dela Gazeta își deapănă iermeatul tort cu o artă neșovăitoare. Exclamă fericit, că a fost un „noroc” pierderea cercului Chișineului în 1906, pentru că a căzut Rusu și deodată cu el și încercarea „Tribunei” de-a nimici partidul, încercare ce s'a reluat acum. În 1910. Tot la alegerile din 1906 „tribuniștii” au încercat apoi să-l reabiliteze pe d. Sever Bocu, trimițându-l într'un cerc „desperat”, — pentru că unul sigur n'ar fi căpătat dela comitet. A urmat restimpul celor 4 ani de prodigioasă activitate parlamentară a comitetului. În acest restimp tribuniștii, săracii, erau sub presiunea morală a lui Mangra, care organiza adevărate „orgii” cu ei și critica comitetul, învinuindu-l că nu intră la învoială cu Wekerle. Când era însă de față și o *tertia persona*, acelaș Mangra le da sfatul să insceneze scandaluri în cameră — spre edificarea străinătății, a Vienei și a celor din București.

Dar abia de-acum se desface în toată splendoarea ei măiestria autorului: *Hoch klingt das Lied des braven Mannes*.

C'o seninătate homerică el ne cântă un basm miraculos despre alegerea de episcop dela Caransebeș. Și reușește să ne dea o prea amuzantă imagină, a culeselor alegorii. Spre legitima uimire a noastră vedem răsărind de după aceste fabuloase culise două figuri luminoase ale vieții noastre publice, pe dd. Dr. Nicolae Oncu și Roman R. Ciorogariu, angajați la pulpana „craului Graniței”. Și într'o succesiune caleidoscopică urmează îndată silluieta lui Mangra, dezertând din tabăra națională. Dar „Tribuna” n'a avut curajul să-l atace fără întârziere. A trebuit să vie dl Goga ca s'o întimideze. Și iarăș o imagină nouă: candidarea dlui Bocu la Borșineu, redată cu aceiași ingeniozitate machiavelică. Lipsește din povestea acestei candidări rolul dlui Goldiș, care a știut s'o lanseze cu atâta „sinceritate” în fața alegătorilor.

De-aci nainte momentele se urmează c'o iuteală și mai vertiginoasă. Ni se arată cum tribuniștii au intrigat în contra părintelui Vasile Lucaciu, cum „Tribuna” a „plătit bine” pe dl Chendi ca „să facă troacă de porci pe toți toți fruntașii naționali”, și cum „pentru că să apară ca organ al *tinerimei naționaliste*, a isbutit să acapareze condeiele literaților fruntași Dr. Ion Lupaș, Ion Agârbiceanu și Al. Ciura. Pe dl Goga l-am ambiționat să declare *măgari* toată „inteligența” din Ardeal. Vedem cum „tinerii”, bieții, cari n'au pătruns culisele noastre, muncesc la „destrămarea partidului național, scopul adevărat al *Tribuniștilor*”.

Cu aceiaș îndemănare știe apoi autorul să și sfârșească povestea sa bizară. Ne spune cum comitetul, îmbărbătat, și-a adus verdictul, cum numai uluit de acest verdict vine acum dl Oncu să adopte programul dela 1881 și cum

noi sântem constituiți azi în „aripa stângă“, ca „organ independent“, în frunte cu dl Oncu și Ciorogariu, cari n'au vorbit în parlament, nu și-au ridicat glasul în adunările noastre politice și n'au voit nici dăunazi, cu prilejul adunării dela Arad, să „designeze și ei din partea lor un orator pentru adunare“. Asistăm de încheiere la o defilare eroică a fruntașilor din comitet și după ce autorul mai ține să fluture drept trofeu al unei izbânzi încontestabile o greșală a noastră recentă *mărturisită și desaprobată în modul cel mai categoric de redacția noastră*, sfidează triumfător pe dl Goga și se rezumă:

„Tribuniștii vreau să producă chaosul, în care vor putea nimici partidul național român și pe ruinele aceluia să-și alcătuiască partidul lor propriu, pe care să-l închine guvernului în schimb pentru concesi de nimic pe seama poporului, dar asigurându-și lor și forma statornică care să le inspire cea mai deplină încredere în viitor“. Pentru că — adaugă — „atunci pentru episcopii nu vor trebui să se îmbie lui Burdea“.

Năzbâțiile veninoase de cari e îmbăxat acest articol ne pun într'o situație din cele mai dificile, căci ne silesc să ne descoperim în fața potrivnicilor noștri și să ne expunem singuri unei primejdii care poate să ne fie de-a dreptul fatală. Nu ne vom ocupa însă cu această ocazie dureroasă de atacurile calomnioase pe cari le riscă anonimul autor împotriva dlor Oncu, Ciorogariu și Bocu. Nu prevenim lămurile ce sânt hotărâți să le dea publicului, contribuind, poate în grad fără pereche încă, la însănătoșirea și limpezirea moravurilor noastre publice, și reducând la proporții adevărate o seamă de mărimi artificiale, cari au scamat sistematic bunele intenții ale anumitor membri de adevărată valoare din comitet. Ținem să ne arătăm numai regretul, pentru situația penibilă ce i-s'a creiat în special dlui Oncu, care la vârsta înaintată de aproape 70 de ani, după o activitate neadormită și neasemnat de rodnică, după o viață de-o ideală frumșete sub toate raporturile intereselor noastre obștești, e târft acum în fața celei mai largi publicități, împovărat de-o grea acuzație. Ținem să constatăm lipsa de sinceritate a tuturor celor vinovați pentru această situație și cari, urmând povața unui elementar sentiment de onestitate în judecarea chestiunilor obștești, trebuiau să ație dintru început calea odioaselor svonuri și să se grăbească a se informa particular dela dl Oncu. Nouă

ni-se pare o apariție de semnificație foarte tristă faptul, că învinuri insipide de felul celor aduse dlui Oncu s'au putut acredita atât de ușor, până și în ceicurile noastre conducătoare.

Ținem apoi să constatăm, c'un regret nu mai puțin viu, că aceeași procedură malonestă s'a observat și față cu părintele Ciorogariu, care e directorul unui așezământ românesc pus sub controlul direct al guvernului și care trebuie acum să facă față campaniei stăruitoare a atâtor oameni de reacredință, înfruntând două focuri deopotrivă de întetite.

Și mai ținem să ne exprimăm adâncă mâhnire colegială ce simțim văzând că goana vechi ce s'a pornit împotriva dlui Bocu nu-l lasă în pace nici în temniță și protestăm împotriva ei cu toată hotărârea, noi cu toții, cari îl cunoaștem și muncim de mult zile alături, învățându-ne să-i apreciem talentul, sentimentele, munca și sinceritatea. Sântem siguri că d-sa nu va întârzi de-a răspunsul cuvenit, de îndată ce-și va făcut osânda.

Nu vom stărui aici nici asupra urâtului nărav de-a pune memoria celor mutați dela noi. Ponegriri de-o proveniență atât de degustătoare ca cele din „Gazeta Transilvaniei“ nu vor putea explica imaginea curată ce ne-a lăsat Ion Rusu-Șirianu. Ele caracterizează numai armele dușmanilor acestui talmic așezământ românesc și aruncă o lumină jalnică asupra halului moral în care s'au înglodat. Ceea ce ne îngrijorează însă e împrejurarea, că asemenea apucături disgustătoare sânt ocrotite pe tristul Bărăgan al presei noastre și că prind și în opinia noastră publică, ba trec și Carpații și se înfiripă c'o blestemată ușurință și în presa din Regat, semănându-și pretutindeni miazmele otrăvitoare. Un complex întreg de simptome îngrijorătoare se proiectează la suprafața vieții noastre și dintre toate cel mai funest ne pare tocmai simptomul repeziciunii cu care se acreditează la noi bănuiele și acuzațiile cele mai absurde și mai neînchipuite.

Nu vom răspunde aici nici tendinței de-a prezinta drept țintă a ziarului nostru distrugerea partidului național, în scopul de-a ne creia noi un partid aparte, pe care să-l închinăm guvernului pentru „concesi de nimic“ pe seama poporului. Sânt criminali de cea mai josnică speță cei ce răspândind asemenea acuzații, cred că societatea românească ar fi aluneceat până la acel grad de fioroasă corupție, care să nu mai îngăduie o însănătoșire și de gerul căreia să se fi scuturat și cea din

urmă petală a moralității. Numai într'o societate intrată în stadiul final al procesului ei de disoluție ar mai putea să prindă și să se acrediteze o acuzație atât de îngrozitoare, când ea s'ar formula în contra unei cetăți naționale de prestigiu „Tribunei“.

Ne facem o dureroasă datorie, când socotim totuș că e în interesul obștei să răspundem celorlalte acuzații, cari nu sânt cu nimic mai inocente, cari însă au pretenția de-a ni-se înfățișa drept fapte împlinite și deci au la origina lor intenția de-a specula neorientarea marelui nostru public. Vom răspunde sumar, dar cu atât mai categoric. Nu vom putea intra în amănunte pentru că ne împiedecă spațiul și pentru că ne adresăm numai sufletele noastre.

Înainte de toate e un fapt îndeobște cunoscut că „Tribuna“ de astăzi nu mai e „Tribuna“ de pe vremuri, a cărei trecut aparține istoriei. „Tribuna“ de astăzi s'a reorganizat abia cu vre-o trei ani în urmă și organizația ei s'a desăvârșit de-odată cu punerea pietrii fundamentale a clădirii în care se adăposteste. Rețipărăm aici documentul care s'a așezat atunci la temelia clădirii, în *Jota Patimilor 1909*:

Prin vrednicia fruntașilor și a poporului românesc și prin iubirea de neam a fruntașului Dr. Nicolae Oncu, deputat național în camera țării, fiind muncitori cu condeiul Ioan Russu Șirianu, Sever Bocu, Gheorghe Pop, Ioan Montani, Dr. Constantin Bucșan și Constantin Savu, chivernisitor al acestei averi Gheorghe Nichin, iar conducătorul tehnic al tipografiei Gheorghe Țăranu, așezatu-s'a aceasta piatră de temelie prin Emil Tabakovits, arhitect, în anul Domnului una mie nouă sute nouă, Martie 26 (Aprilie 8) spre a rădica în locul acesta clădirea ziarului național „Tribuna“, menit să lucreze pentru apărarea și reintegrarea națiunii românești în drepturile ei istorice, pe acest pământ străvechi românesc, pentru izbânda deplină și finală a cauzei sale și pentru stăpânirea desăvârșită și de veci a limbei, culturii și naționalității românești în aceste părți de locuri. Fie ca acei ce vor ceti iarăși acest document să vadă visul nostru cu ochii și toate gândurile noastre sfinte și tainice aievea și deplin izbândite.

Dumnezeul părinților noștri să ne ajute!

E documentul unui mare și sfânt jurământ acesta și cuvintele lui de aur au fost spuse de-atunci încoace în repetite rânduri de dl Dr.

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Luni seara.

KER.

În mitologia elină Thanatos, zeitatea morții, e simbolizată în chipul unui tânăr, ce ține în mână o faclă plecată în jos. Nimic dureros, nimic din expresia de oroare a veacurilor de mai târziu în fața morții, nu întunecă resemnarea sublimă a geniului elin în lupta cu o putere mare, cu care nimeni dintre muritori nu poate să se măsoare! Moartea, după concepția lor, e odihna după sbuciumul vieții, și e frate-geamă cu Somnul.

Aveau însă elinii o realitate a morții, de care se îngrozeau. Era moartea năpraznică, moartea cu zile. Aceasta difera așa de mult de cea trecere liniștită din viață, încât o considerau ca o realitate cu totul distinctă, îngrozitoare și neînduplecată.

Îi ziceau: Ker.

Și după cum creștinii de azi se roagă, să ne păzească Dumnezeu de ciumă, de foamete și de *zavistia cea dintre noi* — tot astfel elinii aduceau jertfe înfricoșatei zeități Ker, de care aveau teamă, căci Tanatos nu-i îngrozia așa de mult; era doar un prieten al lor, cu care tot aveau să se răfuiască odată.

Spectrul acestei morți năprasnice se ridică tot mai amenințător. Ca un bălaur cu mai

multe capete. Institutele bacteriologice constată că gheața Dunării conține bacili de holeră, până departe în josul ei, către Marea Neagră. Ciuma din extremul orient pare a-și întinde și ea aripile de vampir uriaș, pentru un avânt dezastruos.

Revistele străine aduc amănunte grozave, privitoare la ravagiile acestei epidemii. Sute și mii de oameni mor la zi pe întinderea Mancuriei și a împrejurimii; în câteva luni s'au dus câteva milioane, cam jumătate din populația țării noastre. Oamenii cu dare de mână o iau care încătre, răspândind astfel și mai mult bacili morții sigure. Și bolnavii rămân izolați în baracile de scânduri, prin cari șueră vântul, sau se răstoarnă în margini de șanturi, așteptând moartea ca o salvare.

Mii de cadavre înegrite se încarcă pe căruțele ambulanței de salvare și se transportă apoi departe de oraș, pentru a fi date pradă flăcărilor.

Piramide de hoituri se ridică în pripă, se stropesc apoi cu pompe de petrol — și flăcările se înalță uriașe în văzduh, împrăștiind un fum necăcios, un miros de carne friptă, ca acela al unui uriaș ospăț de canibali...

Haite de lupi și câni sălbăticiți dau năvală de pretutindeni asupra acestei mase de carne friptă, și soldații muscali trebuie să țină piept bărbătește cu acești oaspeți nepoftiți, la aceasta întinsă nuntă a morții. În curând vălvătaia se potolește; un vraf de cenușă mai rămâne în urmă, pe care vântul milostiv îl spulberă ca pe o jucărie. Abia, în depărtări, vălul gros al

fumului planează deasupra satelor, ca un blestem al unei zeități întăritate...

Oamenii se răsleşesc în toate părțile; părinții își părăsesc copiii infectați, ori îi aruncă pe stradă, în voia soartei; medicii europeni mor și ei cu grămada și lumea se năpustește care încotro.

Fug cu toții, stăpâniți de instinctul vieții, care se trezește în noi cu o furie de fiară, în clipe de cataclisme uriașe.

Ci iată, în goana nebună după himera de a scăpa cu zile cu orice preț, se află o mână de oameni, cari rămân locului, alături de bolnavii părăsiți, în baracile prin cari șueră a sfidare suflul implacabil al pustirii.

Misionarii!

Călugărițe cu gura și nările zăvorite cu sîrmă desinfectantă, veghiază la căpătâiul bolnavilor, pentru cari abia de mai licărește o rază de salvare; apoi călugări, cari slujesc liturghia în toată dimineața, în spitalele improvizate, vestind muribunzilor pe Hristos cel restingnit. Și ochii aprinși de friguri ai bolnavilor se deschid mari, neînțelegători, ca pentru a cuprinde mareașia unor povețe, cari ajung prea târziu la urechile lor...

Cetesc înduioșat scrisoarea misionarului, în care își ia adio dela superiorul lui, pentru cazul când scrisoarea aceasta ar fi cea din urmă.

O telegramă scurtă anunță, la sfârșitul scrisorii lui, că cele două călugărițe, cari și-au oferit serviciile în împrejurări așa de primej-

Nicolae Oncu, cu toate ocaziile solemne, ca de pildă la frumoasele serbări de inaugurare a palatului în fața reprezentanților celor mai de seamă ai comitetului național. Să recitească acest document și dl. Valer Moldovan, care în numărul de Duminică al „Gazetei Transilvaniei“ face dlui Oncu propunerea de-o adorabilă naivitate, să mai închine „Tribuna“ partidului național român, când ea partidului e înclinată, prin act fundațional.

Dela așezarea acestui document încoace colecțiile ziarului nostru ne sânt mărturii, cari ne dispensează dela orice declarații de prisos.

„Tribuna“ s'a constituit pe baze legale în societate comercială comandită. Societarii ei au găsit aceasta formulă ingenioasă pentru a o pune la adăpost de toate primejdile câte amenință orice organizație de un caracter politic românesc manifest.

Tot în baza legii societarii au stipulat un regulament de-o concepție ideală, în care sânt date cele mai perfecte garanții în ce privește atitudinea ziarului și alipirea lui la programul din 1881. Câte-un exemplar din acest regulament se păstrează la două foruri naționale, de prestigiul cel mai general în ochii românilor de pretutindeni. Dl Oncu a comunicat conținutul regulamentului și d-lui Dr. Teodor Mihali, care cunoaște deci toată organizația „Tribunei“. Conducerea ziarului „Tribuna“ nu ezită și n'a ezitat niciodată să arate oricărui fruntaș onorabil al vieții publice acest regulament.

Cine dorește să ne descoperim și mai tare, nu poate fi decât un primejdios dușman al intereselor noastre naționale.

În ce privește cu candidarea lui Mangra în 1905, ținem să restabilim următoarele, pe baza informațiilor primite dela dl R. R. Ciorogariu:

În 1905 ori 1906, dl Dr. Gavril Cosma din Beiuș i-a atras părintelui protosinel atențiunea, că se svonește despre o probabilă candidare a părintelui Mangra în Beiuș. Dl Ciorogariu l-a întebat imediat pe părintele Mangra, care a răspuns că da, i-s'a oferit candidatura guvernamentală, dar că n'a primit-o. Vestea alarmantă i-a sosit și dlui Mihai Velicju, care a intervenit de asemenea. După lămuririle primite dela părintele Mangra și-au menținut cu toții și pe mai departe relațiile de prietenie cu

diocese, au murit după câteva zile. Vor fi murit și misionarii, probabil.

Dar ce are a face moartea pentru un om pătruns de credința unui ideal?

Ei au murit cu zîmbetul împăcat al omului, că în afară de interesele și măruntele plăceri ale lumii, sânt alte culmi, cari îți dau curaj și putere chiar și în clipele de obștească desnădăjduire.

Ei au murit cu zîmbet pe buze, și strălucirea idealului în care credeau, a trimis câteva raze de lumină, țesând o aureolă de martir în jurul frunții lor, brobonită de sudorile morții.

Dacă temerile celor fricoși ar fi întemeiate și epidemia și-ar deschide calea și cătră noi — Dumnezeu să ne păzească! — Ce ne-am face atunci, când fiorii groazei par a ne stăpâni de pe acum?

Ne-am porni pe o goană nebună, asemenea acelor nenorociți de pe un vapor ce se scufundă, cari calcă în picioare pe bătrâni, femei și pe copii, făcându-și drum cu pumnul și cu cerologul.

Avem noi o pârghie, navă de salvare, un ideal, care să ne dea putere și încredere și în clipe de aceste.

Scotocesc prin frânturile credinții pe care o mărturisim cu buzele, prin noianul de patimi și orgolii ce ne stăpânește, prin oceanul de fraze goale cu care înlocuim credința noastră într'un ideal — și mă gândesc, că suntem mult mai slabi și incomparabil mai lași ca acei eroi fără nume, cari au murit cu credința într'un ideal mareț, departe-departe, pe coasta Oceanului Pacific... de cealaltă parte a pământului...
AL.

el, în deosebi chiar dl Vasile Goldiș, ceea ce nu s'ar fi întâmplat dacă și-ar fi pierdut încrederea în părintele Mangra. Despre pretinsa constătuire dela P. S. Sa episcopul Ioan I. Pap, dl Ciorogariu nu știe nimic.

Nu știe nimic, precum nu știu nimic nici ceilalți „tribuniști“ vizați. Sântem curioși de dovezile calumniatorului, după aceste desmințiri categorice.

Acuzația că „tribuniștii“ ar fi uneltit împotriva alegerii părintelui Lucaciu, rămâne o calumnie temerară, o născocire perfidă, prinsă cu potriveală în mozaicul bizar al celorlalte perfidii, deopotrivă de temerare. S'a purtat oare vre-odată, în vre-un ziar românesc, o atât de intensă și entuziastă campanie gazetărească cum a fost campania noastră electorală, pentru izbânda tuturor circumscripțiilor românești, fără deosebire?

Insinuația, că „Tribuna“ a deschis, după alegeri, focul în contra comitetului național, angajând în acest scop pe dl Ilarie Chendi, caracterizează și ea îndeajuns mentalitatea închircită a autorului. Dl Chendi, a colaborat ani de zile și la „Tribuna“ nereorganizată, și colaborează permanent și la „Tribuna“ de astăzi, începând dela reorganizarea ei. Dl Chendi, care e fără îndoială — după-cum a spus dl Dr. Alexandru Vaida, în perfect acord cu prietenii d-sale — cel mai valoros publicist român în viață, a fost totdeauna colaboratorul nostru cel mai desinteresat și a muncit în vremuri de crize financiare, fără plată.

Nu mai puțin ridicolă e apoi și insinuația că redacția „Tribunei“ numai „de frica“ dlui Goga a prins să atace pe părintele Mangra. Cititorii noștri își aduc aminte, — și sânt la îndemâna ori și cui colecțiile noastre — că „Tribuna“ a fost ziarul care a atăcat cel dintâi pe părintele Mangra și cu o înverșunare mai puțin stăpănită, chiar decât dl Goga; că s'au scris în acest ziar două prim articole pe tema trădării, precum și nenumărate antrefileuri, inspirate toate de cea mai viuă desaprobară pentru funesta prăbușire morală a Vicarului dela Oradea-Mare. Dl Goga a intrat numai mai târziu între colaboratorii externi.

Și în sfârșit, avertismentul generos cu care se adresează anonimul cătră „tinerimea naționalistă“, cătră dd. Goga, Agîrbiceanu, Lupaș și Ciura, pe cari vorește să-i ferească de grava cursă a culiselor „Tribunei“, ne învederează acelaș imbold pervers care prezidează întreg articolul. Noi „tinerii“ aceștia „naționaliști“ și „oțeliți“, sântem cu toții, dacă nu trecuți, ajunși însă în pragul vârstei de 30 de ani și sântem foarte recunoscători pentru toate apărurile sentimentale câte ni-se fac în numele tinereții noastre. Nu luăm aici apărarea dlor Goga, Agîrbiceanu, Lupaș și Ciura, pentru că ar fi absurd. Ei vor trece cu'n zîmbet de amărăciune peste dovezile aceste de-o nefățărită simpatie din partea detractorilor acestui ziar și vor răspunde ei, ori de câte ori vor găsi că e în interesul obștesc să răspundă.

Spunem însă și cu acest prilej, și am dori ca însemnătatea cuvântului nostru să fie înțeleasă de toți câți iubesc adevărul, că ziarul „Tribuna“, așa trădător cum e, e expresia nefălșificată, nu numai a cugetării dlor, ci în acelaș timp și a unei generații entuziaste, care a pășit pe câmpul nostru de luptă solidară, ca nici o altă generație în trecut, cu un fond de credințe unitar și cimentat, de cele mai intime relații particulare. O armată care ne-a venit organizată gata și dornică de luptă și activitate. Au un frumos titlu de mândrie cei ce prezidează munca acestei generații, precum și cei ce se întovărășesc cu ea.

„Tribuna“ a făcut cel mai de seamă lucru în viața noastră publică, selecționând valorile acestei generații și grupându-le în jurul său, căci a reușit astfel să stabilească o scară reală a valorilor și în acelaș timp, să ne dea cea mai puternică fortăreață, pentru lupta națională, din câte am avut vre-odată.

N'au înțeles acest adevăr membrii comitetului nostru național, căci altfel n'ar fi luat hotărârile prin cari au insultat cea mai desinteresată muncă națională. N'a înțeles acest adevăr

comitetul, căci altfel ar fi împiedecat campania de distrugere ce s'a organizat cu atâta pricepere și ingeniositate împotriva „Tribunei“. Dar noi încă nu ne-am pierdut toate speranțele într'o purificare a atmosferei de azi. Credem că comitetul va interveni în clipa din urmă, recunoscându-ș sincer rătăcirea și dându-ne dovada celei mai frumoase virtuți: a învingerii de sine. Să contenească acest joc de fulgere ce se încaieră deasupra capetelor noastre, ca o ultimă țâșnire a unor vechi energii de uri personale.

Să se facă lumină, să se reintegreze în drepturile sale firești respectul pentru adevăr, dimpreună cu bunele moravuri în viața noastră publică. Să ne degajăm de orice pornire perversă de a ne sfârșima singuri forțele și valorile și să răsune odată ordinul de zi al desmetecirii generale. Și lumină să se facă.

Chestiunile economice și conducătorii noștri. „Revista economică“ din Sibiu publică următoarele rînduri, ca un ecou la articolul „Tribunei“ din numărul 19.

„După faimoasa propunere pentru 8%, acum iarăș se înregistrează nenorocitul discurs pe care l-a rostit președintele clubului parlamentar român în chestia privilegiului băncii austro-ungare. „Tribuna“ critică, cu tot dreptul, vorbirea pentru motivele naive ce le invocă și cari ne-ar fi îndemnat — vezi Doamne! — să susținem banca comună.

Nu s'ar cuveni să mai sgândărim greșeala patentă, dar cată să o fixăm drept memento, ca cel puțin conducătorii băncilor noastre să aprofundeze mai temeinic chestiunile economice-financiare“...

Conferența comitetului național din Bucovina. Dl Dr. Aurel Onciu, președintele comitetului național al Românilor din Bucovina a convocat comitetul la o conferență, ce va avea loc în Cernăuți la 4 Martie n., orele 3 d. a., în localul partidului.

Declarațiile ministrului-președinte al României. Un redactor al ziarului parizian „Figaro“ a avut un interview cu noul ministru-președinte al României, Petre Carp, care a făcut interesante declarații politice despre mai multe chestiuni actuale.

Înainte de toate a declarat cu hotărîre că nu există nici o convenție militară turco-română. Apoi a continuat:

»România are nu numai dreptul, dar și datorica de a proceda în comunitate cu tripla-alianță. România nu face politică de cucerire; ea are nevoie de pace și de-aceea trebuie să se alipească de tripla-alianță, în care vede o garanție a păcii.«

Despre chestiunea națională din Ungaria, dl Carp a zis:

„Aceasta nu e o chestiune care să fi preocupat România în mod serios (?). De altminteri, în vremile din urmă, situația Românilor din Ardeal s'a îmbunătățit mult (?). Începătorii în ale politicii vreau să-și câștige popularitate pe cale ieftină, apărând cauza »fraților ardeleni.« E, însă, greu de spus ce folos practic au frații ardeleni dintr'o astfel de propagandă.«

Dl Carp a vorbit apoi despre chestiunea evreiască din România, promișând reforme liberale.

Numărul ziarului parizian, în care se raportează despre acest interview n'a sosit încă la

Arad, astfel n'am putut controla exactitatea acestor declarații, pe cari le înregistrăm după o telegramă a ziarului »Pester Lloyd.«

Bugetul marinei amenințat. Delegații austriaci ai partidului creștin-social opun cea mai mare piedecă realizării învoielii încheiate între Montecucoli, comandantul flotei și ministrul nostru de comerț Hieronymi, cu privire la participarea conform cotei a Ungariei în furnizarea articolelor industriale necesare construirii vaselor.

În ședința dela 26 Februarie a delegațiilor creștini-sociali s'a adus hotărîrea, de a se soma conducerea marinei, pentru ruperea învsielii încheiate, căci în caz contrar partidul creștin-social este ferm hotărît de a nu vota bugetul marinei.

Organul călător...

— Sibiu, Cluj sau... Brașov? —

Povestea cu »Românul« este pe-aci să întrecă faimoasa legendă cu »der fliegende Hollaender«. Astăzi ne vine propunerea pentru mutarea acestui confrate la Sibiu, mâne se exprimă călduroasa dorință de a-i netezi drumul până la Cluj. Și nimeni nu-l primește în realitate, nimeni nu-l adastă cu drag, toți s'ar lăpăda de el, ca de un copil fără noroc. Și tare ne-o fi teamă, că nu-i va rămânea altceva, decât să rămână tot pe pământul ăsta binecuvântat al Aradului, ca o plantă parasitară, care ne amenință veșnic sămănăturile noastre și care crește și se lățește pe urmele cărărilor ce-am bătut cu atâta zel și abnegație. Bland ca un miel a început pe aceste ogoare să pască prin iarba noastră și acum se și repede ca un taur să împungă pe ceice și-au câștigat drepturi de stăpânire pe aceste plaiuri. O glumă în treacăt îl înspăimântă, ca fluturarea unei batiste roșii și se izbește de zidurile noastre, de răsună până în țara românească. Semn rău, firește! E blestemul faptei rele. Căci scris este la Biblie, să nu tulburi moșia fratelui tău mai mare, nici în turma lui să nu intri, nici să-i poțtești cuprinsul casei lui, căci pedepsit vei fi de Tatăl ceresc!

Interpreți ai opiniei publice, ne gândim și noi la felul și chipul cum această pornire patimașă, care înaintează în *crescendo*, ar putea să aibă capăt. Că dl Ivan are perfectă dreptate, nici vorbă. Sibiuul e capitala culturală a Românilor din Ungaria și trebuie întărit și politicește. Cu un organ oficial acolo, Ardealul întreg ar fi chemat la o nouă activitate. Dar tot atât de prost este, că această operă s'ar putea face exact atât de bine și la Cluj, unde Horică Petrescu ar putea fi înlocuit cu simpaticul poet Isac, pentru a pune mai bine în evidență nota decadentă a luptelor noastre politice de astăzi. Neapărat, toate aceste s'ar putea realiza foarte bine, admitând că dl Goldiș ar fi acasă, ca să pondereze lu-

crurile serios și să vadă, ca orice om serios, cece se poate și cece nu se va putea...

Cum însă dl Goldiș nu-i acasă și, chiar dacă ar fi, face propuneri imposibile, anume că nu se mută de-aici fără Consistor și Episcop, noi ne dăm învoirea și la asta. Sântem de neam pribeag și mutările astea nu ne șed rău. Așa de pildă aderăm la o altă idee, primită astăzi din afară, ca »Românul«, dacă ține să-și ispășească păcatul din naștere, să-și ia pe Locusteanu și să treacă într'o bună zi la Brașov, că acolo e terenul ce i-ar fi mai priincios. Căci, pe cum sântem informați. »Baba-Cloanță«, care a dat în timpul din urmă naștere la atâția monstri intelectuali, de-ai părintelui moral A. C. Popovici, este cu totul epuizată și-și va da duhul în mâinile lui Samurache. Pe mormântul acestei »Rozinante«, cum i-a zis imaculatul A. C. P., se poate ridica o școală nouă, în care duhul actualilor apostoli ai minciunei și ai cancanurilor mărunte să se cultive mai departe de către confrății noștri dela »Românul«, cu aceeaș rea credință și cu aceeaș lipsă de teamă în fața adevărului. Da, da, atmosfera din Brașov ar conveni mult mai bine organului oficial, căci prin origina și predispozițiile sale, ar intra numai decât în posesiunea unor moravuri de clevetire desperată, cari sânt pururea semnele celei mai complete slăbiciuni.

Pe cum vedeți, sfatu-i bun; Brașovul te cheamă! De ce-o fi stând »Românul« așa de respingător la toate ofertele ce i-se fac? Ce i-a făcut apa Murășului din Arad, de l-a fermecat atât de mult și l-a legat de glia strămoșilor noștri?

Iarăș irredentism.

Ziarul utopicului vis al imperialismului maghiar »B. H.«, care în pervertirea faptelor, în explicarea lor funerabilă intențiilor imperialiste precum și în consecvența în perfidie — iar locul își ai între celelalte ziare ungurești, ține să convingă opinia publică maghiară în ultimul ei număr, despre pericolul irredentismului român, care dănuiește cu toate asigurările ministrului de externe despre atitudinea corectă a guvernelor din România.

Asigurările aceste se cuprind în răspunsul dat de contele Aehrenthal interpelărilor făcute în delegațiunea maghiară — despre care am scris și noi la timpul său.

Intreg articolul rezumă de altfel frazele vechi ale relei credințe bătute pe acelaș calapod al perfidiei.

Și cece vrea »B. H.« o spune la începutul articolului intitulat de altfel »Dacoromânia: ingerință în conducerea internă a României. Nici mai mult, nici mai puțin! Pentru că întreaga politică pe terenul învățământului public din România este pusă în serviciul irredentismului, care tinde la întemeierea Dacoromâniei.

»B. Hirap« spune între altele: În învățământul Geografiei și al Istoriei se tăgăduiește chiar și existența Ungariei, al cărei teritor este împărțit conform aspirațiilor dacoromânești. Și la examenul de capacitate în aceste materii se aude vorbind despre »țările locuite de Români« nesocotindu-se drepturile Ungariei..

Anul trecut s'a deschis concurs pentru o lu-

crare, care cuprindea între alte puncte și întrebările: »Știe ceva poporul despre Români subjugăți?« și »Pe care popor îl urăsc Românii mai mult?« Și iată răspunsurile: »Poporul român nu cunoaște în mod direct pe Unguri, dar cu toate acestea îi urește, pentru că le-au luat Românilor — Transilvania și Iau despoiat de religie și limbă.

Ziarul unguresc vorbește apoi despre hărțile României, cari cuprind Transilvania, Bănatul Crișana, Maramurășul, adică Ungaria până la Tisza, un teritor d 298.659 km cu 15 milioane de locuitori.

E Dacoromânia. Un moment potrivit, și visul acesta se va realiza, cu toate asigurările ministrului de externe, despre atitudinea corectă a guvernelor din România, cari permit infiltrarea prin școală a acestor sentimente în obștea de dincolo.

Și ce ar face Dacoromânia cu cele peste 2 milioane de Unguri, aproape un milion de Germani, apoi cu Sârbii, Rutenii? Ori cred Românii că ar isprăvi-o repede cu ei, ca și Germanii cu Polonii, sau mica Românie cu Ungurii, Bulgarii, Sârbii și Turcii?!

Un fapt însă este sigur, că Dacoromânia n'ar aduce o lege a naționalităților și nu ar da nici un privilegiu naționalităților pe teren bisericesc, cultural și economic, după-cum au făcut Ungurii din a căror experiență vor învăța Dacoromânii.

Este timpul suprem ca ministrul de externe să atragă atențiunea guvernelor, cu atitudine corectă, ale României cari nutresc prin școală fantasticele visuri ale Dacoromâniei, prin cece lasă că statul vecin pierde din seriozitatea sa, dar mai atinge neplăcut Monarhia:

Cam atât spune »Bud. H-p.«

Faptele aceste de »iredentism« sunt cunoscute cetitorilor noștri. Nu-s nouă, căci arsenalul lui »B. H.« întru dovedirea calomniei adresată României cuprinde câteva întâmplări, cari pervertite pot avea totuș puțința de a fi crezute de aderenții neîmpăcați ai visului maghiar. Nu vom încerca să le analizăm, căci ar fi curată vreme perdută. Dar ne oprim totuși la acuza adusă nouă și fraților de dincolo, cari se năzuesc la întemeierea Dacoromâniei.

»B. H.«, ca fiecare organ în curat cu scopurile ce le urmărește, aruncă totdeauna opiniei publice maghiare pericolul naționalităților și îndeosebi al Românilor, de câte ori voiește să seducă opinia publică maghiară.

Inceputul adunărilor populare proiectate de partidul național român pentru a protesta împotriva volnicilor de tot felul, a fost îndeajuns ca »B. H.« terminând vechia tactică, să aducă iar în discuție irredentismul român. Și în timp ce noi luptăm pentru ființa noastră națională, pentru asigurarea drepturilor cetățenești și pe seama noastră, pentru limba românească amenințată de a fi izgonită chiar și din școli și biserici, cât timp noi agităm pentru democratizarea Ungariei, prin instituții noi și prin introducerea sufragiului universal — vine »B. H.« și ne aruncă acuza irredentismului, drept motiv al pericolului ce ar cutropi țara prin lărgirea drepturilor naționalităților.

Să se pună stavilă dezvoltării libere a Românilor, căci cum irredentismul necesitează un grad de cultură mai înalt și stare materială mai bună, — dezvoltarea poporului român duce la dismembrarea imperiului maghiar.

Și așa seduce »B. H.« opinia publică maghiară cu irredentismul român, ca să poată justifica politica guvernelor maghiare atât de dușmană dezvoltării noastre naționale. Dar pentru noi rămâne această încercare a lui »B. H.« ca mărturisire: eșecului politicii volnice, dusă de toate guvernele acestei țări!

Nu, noi nu sântem irredentiști! Iubim patria aceasta apărută cu atât sânge românesc, vom înaintea ei prin desrobirea noastră națională — pe care o vom ajunge în luptele ce le vom da

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Róti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincii bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedim franco în ori-ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese

Ne știm afirma și astăzi pretindem drepturile contestate de „B. H.” și nu le mai cerem!

Și în urma acestei atitudini, sântem siguri că viitorul ne va aduce schimbarea ce o vom, spre binele țării și a înaintării ei, chiar și în ciuda acuzei perfide a irendentismului, susținută de organul fanțaiștilor imperialiști.

„Cazul lui Octavian Goga”.

Condamnarea dlui Octavian Goga din partea tribunalului din Cluj a stârnit o discuție aprinsă în presa ungu-rească și aproape toate ziarele desapro-bă sentința nedreaptă adusă contra lui. „Világ” ocupându-se de aceasta scrie următoarele:

O piatră aruncată în lac trezește undele cari se sbat în cercuri tot mai largi până se alină frângându-se de maluri. Astăzi însă nu se știe cu toată siguranța unde se vor opri valurile trezite de sentința curții cu jurați din Cluj, în procesul de agitație al lui Octavian Goga, și cari se alungă din ce în ce mai agitate. Căci cazul lui Octavian Goga conține o parte ponderabilă a chestiei de naționalități, din care poți trage consecvențe triste pentru gravitatea și complexul rezolvirii acestei chestiuni atât de agitate. Avem motive să ne temem că din osândirea poetului lor favorit, Români vor făuri o nouă armă contra ungerimii, care va fi mult mai păgubitoare decât cazul neînsemnat, pe-depsit de curtea cu juri din Cluj.

Recunoaștem că e lucru frumos drămluirea dreptății, chiar și atunci când se face pentru mântuirea unei idei de stat încălcate, dar vorba e că oare dreptatea drămluită în puterea legilor învechite, nu e contrară chiar „dreptății penale”?

Octavian Goga a dirijat la Sibiu foaia românească „Țara Noastră” și pentru câteva publicații agitatorice — în lipsa adevăratului autor — l-au tras pe el la răspundere. Și Goga de voie de nevoie, a trebuit să primească răspunderea, căci așa prevede articolul XVIII din așa numita lege a presei din 1848. Jurații au aflat pe Goga vinovat de agitație în două rînduri și tribunalul l-a condamnat la câte 300 de coroane și o lună temniță. Foarte bine. Goga, va face luna de temniță și aci se va gândi de bună seamă la dreptate și la ideea de stat, despre care în tinerețe i-se spusese, prin școli, că nu e nici un învățământ primejdios pentru ele.

Ce va zice la aceasta „Societatea Petőfi”, care nu demult alesese pe popularul poet Octavian Goga între membrii ei, răsplătindu-i serviciile făcute ungerimei, prin traducerea pe românește a versurilor lui Petőfi? Căci nu se poate închipui despre această societate care stă sub egida lui Herceg Ferencz, că va alege între membrii ei, agitatori dușmani națiunii, mai ales că Herceg Ferencz, ca prin aprod a lui Tisza, va propaga și aici programul maestrului său: „Să zdrobim pe cât numai se poate agitatorii și toate elementele cari urmăresc scopuri naționaliste deosebite cari, sânt convins, că sânt dușmani îndrăciți, nu numai ai națiunii ungeresti, ci chiar ai neamului, ai națiunii lor proprii”.

Oare patrioții cinstiți dela societatea Petőfi putea-vor suferi între ei pe agitatorul Goga care, după spusele procurorului, a aruncat cu noroi în ideea de stat maghiar? Găsise-va unul singur între ei care să înceapă lupta pentru dreptatea lui Goga?

Octavian Goga va primi sentința și în scris și va afla — de cumva n-o fi știind — că el e dușman al Ungurilor. Al acelor Unguri pentru cari și-a pus în cumpănă condeul și talentul ca să le propage produsele intelectuale în mijlocul neamului său. Căci n'a tradu pe românește numai pe Petőfi, ci după cum s'a constatat înaintea curții cu juri, de prezent se ocupă cu transplantarea nemuritoarei opere a lui Madách, „Tragedia Omului”. Cu un cuvânt, Octavian Goga se va încredința, că recunoștința Societății Petőfi nu înseamnă nimica, și el a tradus zadarnic pe

românește versurile fulgerătoare contra tirăniei ale genialului poet, căci în Ungaria nu țin samă de meritele sale și trag la îndoială curățenia intențiilor lui, doar spune sentința: Goga Octavian a agitat contra Ungurilor.

Natural, tribunalul nu se putea pronunța altfel, căci era legat de hotărârea juraților. Și pentru respectul ce se impune față de legi trebuie să ne mulțumim și cu sentința aceasta. Iar jurații vor putea medita în orele libere, când se alterează mai mult ordinea de drept, atunci când se achită asasinii, ori când e trântit în temniță un membru al societății Petőfi pentru versuri, pe cari nici nu le-a scris el?

În mijlocul intelectualilor unguri din Cluj sentința a trezit un puternic ecou de desaprobare. Se resimte că s'a făcut o nedreptate. Și se aud glasuri spunând că după ridicarea sentinței la valoare de drept, ar fi de datoriu „Societății literare ardeleni”, să facă pașii necesari pentru grațierea scriitorului care și-a câștigat merite frumoase pentru literatura națională. Căci se spune că deși ordinea de drept a fost alterată prin greșala dlui Goga, aceasta își are satisfacția prin pronunțarea sentinței, scriitorul însă trebuie mântuit de pedeapsă; aceasta o cere însuși spiritul lui Petőfi și Madách.

Cu atâta însă nu s'a încheiat această pagină. Valurile se agită mereu și Români vor ști spune străinătății cu ce se răsplătesc în Ungaria cei cari cu toate că fac parte dintre naționalități, aduc ungerimii servicii culturale printre celelalte neamuri din țară.

Firește, legislatura e lucru foarte frumos, dar peste măsură de greu. Și nu poți da dreptate la doi împričinați deodată.

Chestia Lalescu și Ardelenii din România.

Expulzarea studentului Lalescu, despre care s'a mai vorbit în ziarul nostru, a stârnit o vie agitație și în cercurile Românilor ardeleni din București. Deși decretul de expulzare a fost revocat, agitația n'a conținut, Vineri seara a avut loc în sala Dacia o întrunire de protestare, la care au luat cuvântul mai mulți oratori, Români ardeleni și Români din Regat, — protestând contra expulzării.

Chestia aceasta ne-a desvălit însă și un colț dureros în viața Ardelenilor noștri din România. Oameni cari la noi acasă se înbracă în mantaua celui mai curat naționalism, dincolo se prezintă într'un rol tocmai invers...

Iată ce spune dl Ion Russu-Abrudeanu, publicist de origine din Ardeal, despre această chestiune:

„Faptul convocării pentru astăseară a întrunirei de protestare din sala »Dacia« în chestia expulzării bănațianului Lalescu, a scos la suprafață o mentalitate foarte ciudată, am putea zice chiar o ură racilă sufletească a unora dintre confrății noștri de dincolo, stabiliți în capitală și grupați în așa numitul »Cerc al Românilor de peste munți».

Intr'adevăr, nu cu inima ușoară, ci din contră, cu multă surprindere am citit ieri prin ziarele guvernamentale o declarație emanată din partea comitetului »Cercului Românilor de peste munți», prin care acesta roagă pe toată lumea — deci și pe »patrioticul» guvern al d-lui P. Carp — să ia act că Cercul Românilor de dincolo este cu totul străin de întrunirea convocată pe astăseară în sala »Dacia».

Acest act de manifestă slugărnice din partea semnatarilor declarațiunei în chestie, a făcut în opinia publică din Capitală un efect penibil și cu totul contrar celui urmărit de autorii morali ai declarației ca și de semnatarii ei, dintre cari unii nu pot avea decât scuza că poate au fost iscăliți fără să fie măcar întrebați, afară numai dacă motive de înalt ordin diplomatic (?) le ar fi impus această aprobare, deghizată, a infamului

act comis de guvern cu expulzarea nenorocitului Lalescu.

Dacă asemenea gesturi puțin recomandabile pentru fermiatea convingerilor în materie de politică națională, se pot explica din partea dlui Victor Verzea, funcționar al guvernului, a dlui Aurel C. Popovici, teoreticianul reacțiunei boeresti din România, și chiar a dlui Ion Scurtu, ziarist guvernamental și vânătorul unui post de inspector școlar sau altă situație în gremiul ministerului de instrucție publică din strada Diaconeselor nu le înțelegem de loc și mai ales nu le putem scuza din partea celorlalți semnatori, printre cari sunt mulți oameni independenți și recunoscuți ca sinceri și entuziaști naționaliști.

Căci una din două: sau nu aprobi, sau aprobi odioasa faptă a expulzării nevinovatului Lalescu.

În primul caz, ești în curent cu principiile tale naționale, cari nu pot admite cu nici un preț actul expulzării unui Român de pe teritoriul statului român — și ca atare nu poți iscăli o declarație în sensul celeia de care ne ocupăm.

În cazul al doilea, semnând o asemenea declarație, nu faci decât să dovedești lumii românești că, aprobi măsura infamă a expulzării unui român și că dulcele contact cu guvernul și-a secat deodată în inima ta, caldă și înflăcărată până mai eri, orice avânt național, orice scrupul și mai ales orice principii de sinceră și cin-lită politică națională, cari nu se pot schimba ca frunzele la suflarea vântului sau în specie, după cum e sau nu e dl Carp la putere.

Iată de ce nu putem să ne înfrânăm durerea ce ne-a cuprins la cetirea declarației provenită din partea comitetului »Cercului Românilor de peste munți».

Fenomenul acesta nu face decât să dovedească odată mai mult că și în ce-ace privește educația națională și peste tot manifestările noastre de naționalism curat și neprihănit, neamul românesc trece la 1911, printr'o acută și îngrijitoare criză morală și națională.

E trist, dar adevărat! <

Din ceealaltă lume.

Intunec greu, numai riul de smoală fierbinte, aruncă din când în când luciri metalice. Tipă cucu-vaele nevăzute, și se i-besc unii într'alții liliicii, în zborul lor greu, fluierind din arpile de piele. La poarta de aramă zăvorită cu drungi de oțel, la poarta înfiorătoare a împărăției întunecului, bate cu putere un om. Bate de mult și nu i-se deschide. După pieptul de metal se aude cum șopotesc ghiavolii cum își dau ghionturi.

Glasul de afară (în culmea iritației): Deschideți odată tartorilor. Mi s'au încălțit în păr zece lilieci. Deschideți, cântecul bufnițelor nu-mi place.

Un glas din lăuntru: Dacă nu-ți place ce cauți în împărăția noastră? Cine te-a chemat?

Glasul de afară: Nu n'a chemat nimeni. Însă mi-a poruncit să vin aici.

Alt glas dinlăuntru (repede): Cine și-a poruncit? Noi nu știm denici o judecată. Noi n'avem cunoștință de nici o osândă nouă. Cine și-a poruncit?

Glasul de afară (cu tristetă): Cel ce face dreptate, Un glas gros dinlăuntru (hotărât): Mînțești frățoare, Noi te-am primi bucuros, dar nu putem. Cel ce face dreptate nu ne-a dat pe ziua de azi nici un suflet. Și vezi, noi, deși sântem mincinoși de drept, trebuie să ne ținem în privința asta de nedreptate. Atfel brrr. (Și se auzi uu brrr prelung în împărăția întunecului).

Glasul de afară (înfiorat): Trebuie să-mi deschideți. Nu mă mai pot întoarce în lume. Eu sânt executat.

Glasul cel gros (cu mânie): Și cine te-a executat? Eu nu știu, pe ziua de azi nici o execuție.

Glasul de afară (cu durere): Ah! Eu am fost executat pe încetul. Chinul meu a ținut câteva săptămâni. Urechile mi-s pline de croncănitul corbilor. Mai ales glasul unui corb mă urmărește.

Glasul cel gros (mai liniștit): Vorbește omule, povestea ta-i interesantă. Cine te-a executat?

Glasul de afară (umilit): Cel fără patimă, cel condus vecinic de principii superioare, cel drept.

Glasul cel gros (din nou cu mândrie): Și cine-i acela? Ai să-mi spui odată!

Glasul de afară (umilit, tremurînd): Dl Aurel C. Popovici...

Glasul cel gros: Cine?

Glasul de afară (mai tare): Dl Aurel C. Popovici.

Glasul din lăuntru (cu interes): Aurel C. Popovici, politicul?

Glasul de afară (umilit din nou): Da politicul. Glasul de lăuntru: Dar tu cine ești? Ești vr'un transfug politic? Ești un trădător infam? Ești...

Glasul de afară (tăindu-i vorba): Nu, sânt un biet de critic. Un critic literar.

Glasul din lăuntru: Cum te cheamă.

Glasul de afară: Din nenorocire Ilarie Chendi.

Glasul cel gros (mânios): Dar cum te-a putut executa pe d-ta, om de litere, un om politic. Asta nu se poate! Nu, d-ta nu vei intra în împărăția noastră, pentru că ai murit de-o execuție nedreaptă.

Glasul de afară (ingrozit): E dreptă. Judecătorul meu se pricepe la toate și la literatură și la politică și la istorie. El are dreptul să decapiteze pe un critic.

Glasul cel gros: Și de unde are dreptul acesta? Cine i-l-a dat?

Glasul de afară (tot cu groază): El însuși. E o ființă impecabilă și vă doresc să n'ajungeți pe mâna lui. Dar vă rog deschideți-mi odată. Aici la voi e ger al dracului, deși smocla clocotește aproape.

Glasul cel gros (hotărît): Nu poți intra aici. Trebuie să eși la lumina lumii.

Glasul de afară (zdrobit): Dar vă rog deschideți-mi numai pe o zi. Am să caut aici pe niște oameni cari mi-au adus nenorocirea pe cap. Caut niște profesori dela cari am învățat gramatică și sintaxă, apoi autori din cărțile cărora am prins unele norme de stil. Vreau să-i iau la răspundere, și am să-i rog să mă învețe din nou.

Glasul din lăuntru: Și cine-s aceia?

Glasul de afară: Înșiră multe nume cari însă, în strigătul bufnițelor nu sânt auzite decât de tartorii iadului.

Glasul din lăuntru: Nu-i la noi nici unul din cei pomeniți de tine. Poți merge.

Omul se depărtează, rătăcind prin întunec, și nu știe pe unde să iasă.

De-odată de-asupra capului aude departe, în înălțimi, o voce cunoscută.

Vocea: Ilarie, Ilarie, unde ești?

Din iad: Aici în iad. Dar, nu mă primesc. Și nu știu pe unde să es. E așa de întunec!

Vocea: Stai că-ți fac eu lumină. Eu sânt la cafenea. Auzi? Am primit chiar acum «Gazeta». Execuția ta continuă. Încă nu ești mort. Așteaptă. Eu voi ceți superbe pagini, și lumina ce se va revărsa din ele-ți-a arăta dramul. (Începe să cetească și când ajunge la «o Lichend», o «Spanachendi» de-odată se face lumină mare, și o putere nevăzută îl scoate pe prinsonier pe tărîmul nostru. A.

Din străinătate.

Criza guvernului francez. Din Paris se telegrafiază că ministrul Briand a prezentat astăzi președintelui Fallières demisia cabinetului. În urma crizei actuale se observă o fierbere neobișnuită între radicalii-socialiști și grupul parlamentar al asociației pentru educația poporului. Se crede, că de astădată se vor putea impune. Pentru a hotărî ținuta ce trebuie să observe pentru viitor au ținut azi o adunare sub președinția deputatului Steeg, la care au luat parte și câțiva membri ai guvernului trecut.

Conflictul turco-italian. Americanii cari vor să se respecte la ei faimoasa deviză a lui Monroe: America e a americanilor, găsesc totuși, că bătălia Europa e un câmp interesant pentru activitatea lor economică. Deja de câțiva ani încoace, atențiunea lor e îndreptată asupra Mediteranei. N'am avea nimic de zis față de aceste ambițiuni comerciale. Dar, cu prilejul acesta, americanii sânt pe cale de-a crea complicațiuni supărătoare între Italia și Turcia. Într'adevăr, ei au obținut concesia minelor de pucioasă din Tripolitania. Ori, de-o parte italienii, lipsiți de către Franța de Tunisia și de ocaziunile de expansiune pe cari le oferă această provincie, consideră Tripolitania ca un fel de pământ liber numai pentru ei, și de altă parte pucioasa fiind una din principalele resurse ale Siciliei, concurența americană așa de apropiată și susținută de capitaluri imense, de cari Sicilienii sânt lipsiți, riscă de-a fi fatală acestei populațiuni atât de încercată și curagioasă. De aci alarma opiniei publice italiene — și raporturile turco-italiene atât de încordate, riscă de-a se înrăi cu totul.

INFORMATIUNI.

ARAD. 27 Februarie n. 1911.

— Jalbă la împăratul. Pe lângă luptele desfășurate de naționalitățile din Ungaria în congregații împotriva maghiarizării numelor de comune, Germanii naționaliști au adresat și jalbe Majestății Sale, cerându-i ocrotirea întru păstrarea vechilor numiri. În acest gest, cu toate că nu va avea rezultatul așteptat, e totuși așa, de frumos, încât regretăm că noi Românii nu ne-am folosit de el. Căci ori și cum luăm chestia, trebuie să recunoaștem că încercările în congregațiile comitatense au fost slab secundate de masele poporului, care nu și-a prea dat seamă de noua răpire de drept în maghiarizarea numelor de comuni, sau mai bine zis n'a fost dumerit de însemnătatea acestui act. A trecut ușor peste această chestie, caracteristic firii sale.

Va trece multă apă pe vale până când conducătorii noștri își vor câștiga acum pătrundere politică, necesară exploatarea fiecărui moment folositor cauzei noastre.

Dăm în rezumat jalba trimisă Majestății Sale de locuitorii comunei Libling din comitatul Timișului, al cărei nume a fost maghiarizat în „Kedvenc”.

Comuna Libling a fost întemeiată în anul 1786 de către împăratul Iosif II. Coloniștii veniți din Württemberg au fost oameni de cinste, muncitori, cari cu sudoarea feții au ridicat înfloritoarea comună de acum. Iar în ce privește numirea comunei întemeiate, servesc cuvintele comisariatului de colonizări de atunci ale baronului Nicolai Nérsey, care a zis: „Protestanții sânt favoriții mei (liebling) de aceea să se numească locul acesta „Liebling” (favorit)”. Acesta este un fapt istoric, care primind și aprobarea împăratului Iosif II. cu atât trebuie să ne fie nouă mai scump, cu cât și-a primit numele printr'un act domnesc. A trecut de atunci mai mult decât 150 de ani, în care timp numele „Liebling” a adus cinste țării. Comuna s'a ridicat la un nivel cultural-economic destul de înalt luând în trecut de asemenea parte și la războaiele în contra Turcilor. Doar e cunoscută jertfa adusă țării de locuitorii comunei noastre cu prilejul luptei dela Caransebeș, unde majoritatea și-a plătit cu sânge contribuția datorită țării.

Iar acum când ne plângem de răpirea numelui celui vechiu, o facem pătrunși de conștiința mândriei trecutului, care ne leagă de acest loc. Și numele acesta nu poate fi înlocuit nici când cu altul, căci înlocuirea nu ar însemna rumperea devotamentului, al cinstit și al dragostii noastre față de străbunii noștri Germani.

— Conferința dela Seminarul gr. or. român. Duminică oară amiază și-a desvotat la Seminar dl Gh. Șerba din București, conferința anunțată: «O reformă socială». Trecând repede peste credințele false ale oamenilor că alcoolul ar hrăni, încălzi, înăeri, etc. conferențiarul arată că s'a luptat încă din timpurile cele mai vechi împotriva alcoolismului. Împare lupta antialcoolică: lupta societăților de cumpărare și lupta societăților de abținere, arătând că cea dintâi n'a reușit niciodată succese mari și azi e aproape cu de-ăvârșire părăsită, pe când cea de-a doua merge mereu înainte, victorioasă. Aci, Dl Gh. Șerba, d vedește mai întâi că lupta împotriva alcoolismului e o datorie națională și că prin urmare fiecare om care simte omeneste și românește trebuie să o sprijine. Arată apoi, ce trebuie făcut spre a lupta cu folos împotriva alcoolismului, vorbind de rolul particularilor, societăților și a statului. Particularii și societățile pot lucra spre a lumina opinia publică, prin vorbă și scris, pot introduce vederi și obiceiuri mai bune, pot înălța instalațiuni practice folositoare, ca: ceainări, cafenele și bătorii populare, restaurante de abținere, etc. Statul are trei mijloace la dispoziție: legile represive, opțiunea locală (dreptul comunelor de a hotărî prin votare desființarea cârciumelor) și prohibițiunea (oprirea cu desăvârșire a fabricării, importului și vânzării de băuturi alcoolice). Declară de cea mai bună măsură opțiunea locală care arată voința oamenilor dintr'o comună, de pildă. Re-luând cele 2 feluri de societăți antialcoolice, se

oprește asupra celor de abținere, spunând că între acestea, cea mai întinsă și cea mai solidă și frumos organizată e cea a Bunilor Templieri (ordinul Bunilor Templieri) încheie rugănd publicul arădan să dea ajutor acestei lupte greie dar frumoasă și plină de binecuvântare.

— Fondarea Lojii »Renașterea« Nr. 2 în Arad. Duminică seara, s'a întemeiat aci o lojă (secțiune) de-a Ordinului Bunilor Templieri (I. O. G. T.) luând numele de lojă »Renașterea« Nr. 2, deoarece e a 2-a lojă în Ungaria, cea dintâi fiind lojă »Andrei Șaguna« din Sibiu. Ca funcționar de întemeiere a fost dl Gh. Șerba din București, ca reprezentant al Șefului Suprem al Ordinului. A fost ales de Șef Templier (Președinte) dl prot. N. Mihulin, de Secretar dl Dr. Tr. Albu și ca deputat (reprezentant) al lojii dl adv. Dr. Cornel Iancu. — Ședințele se vor ține regulat în fiecare a doua Duminică. — Felicitările noastre și la mulți ani!

— Parcelare. În hotarul comunei Foa-der, comitatul Torontal, la o distanță de 10—12 km. de Madoș se parcelează 800 de jugere de pământ arător și 400 jugere pășune. Prețul variază după calitatea pământului, între 800 și 1000 cor. Este a se plăti la început numai 100 cor. pe jugăr, restul întabulându-se ca împrumut.

Doritorii să se adreseze dlui Dr. Livius Ghilezan, avocat în Madoș.

— Deputat nou. Azi a avut loc alegerea de deputat în cercul Fehérgyarmat, rămas vacant în urma morții deputatului Luby Géza.

Candidați au fost larmy Béla, kossuthist și Szunyogh Mihály, justhiist. Alegerea s'a terminat cu izbânda lui Jarmy, care a fost sprijinit și de organele administrative.

— Rezultatul numerotării în Caraș-Severin. Din cauza explicării greșite a instrucțiilor primite referitor la numerotare, unii notari comunali din comitatul Caraș-Severinului au trimis datele culese, direct biroului central pentru statistică. Astfel nu este însă cunoscut rezultatul definitiv, dar cu toate acestea s'a constatat în vre-o patruzeci de comune o decreștere îngrozitoare.

— Dr. D. Lascu — redactor. Citim în „Nagyvárad Napló”: Dl dr. Demetriu Lascu s'a gândit ce s'a gândit și și-a luat rămas bun dela Oradea-mare, unde a fost una dintre multele figuri tipice. „Domnule” acesta, cu cap interesant, s'a mutat la Lugoj. S'a angajat candidat într'o cancelarie advocațională și, în acelaș timp, a intrat redactor la ziarul „Drapelul”. Agitatorul fanatic care, nesocotind ultraizmul lui politic, a fost vrednic de popularitatea de care se bucura la Oradea-Mare, va fi la locul lui și în noua sa patrie.

— Reîntoarcerea și reexpulzarea lui Racovski. Din București se anunță: Cunoscutul socialist Racovski, expulzat sub guvernul liberal, s'a întors în țară. D-sa s'a prezentat la orele 12, însoțit de d-nii avocați C. Mille și C. G. Costaforu la parchetul general de pe lângă Curtea de apel din București, pentru a cere să fie dat judecății conform art. 5 din legea asupra străinilor care prevede închisoare corecțională dela 5 zile până la 6 luni și reexpulzarea pentru expulzării cari reintră pe teritoriul țării.

După ce s'a prezentat procurorului general cerând să fie arestat și dat judecății conform legii, a fost luat de dl I. Mitilineu și dus la ministerul de interne.

D-rul Racovski a fost condus în cabinetul dlui Paul Teodoru, secretarul general al ministerului și de acolo condus în cabinetul dlui ministru Marghiloman.

D-rul Racovski a declarat dlui ministru de interne că atunci când a încercat a intra în țară prin Căineni, comisariatul acelu punct i-a înmănat decretul de expulzare și a dresat și

procesul verbal cerut de lege și că acum dl prefect al poliției i-a comunicat din nou decretul de expulzare.

În aceea audiență a rugat ca să-i fie acordat termenul de 24 ore, ca să poată să stea în țară pentru regularea afacerilor sale personale. În același timp și-a dat cuvântul de onoare, că dacă va fi lăsat liber, va pleca mâine cu siguranță din București.

Dl ministru de interne i-a acordat termenul cerut și astfel la orele 8, cu cupeul, d-rul Racowsky însoțit de dl Mitileneu, prefectul poliției, s'a dus în locuința dlui Const. Mille, unde este găzduit.

Sâmbătă seara, dl Racowski a plecat la Constanța, de unde se va duce la Mangalia.

Barbarie nemaipomenită. Cetim în «Foia Poporului» din Cernăuți: Gospodarul Petrea Ciulea din Frumosul, s'a întors Miercuri seara în 8 Febr. 1911 din Suceava dela un termen spre casă. Neavând para e de-ajuns pentru întreaga călătorie până la Vama și-a cumpărat bilet numai până la Cacica, unde trebuia să se coboare. Ciulea a împrumutat însă în tren bani și a anunțat călătoria mai departe dându-i conductorului 240 cor. Conductorul i a dat bilet pentru aceste 240 cor. numai până la Humor. Văzând Ciulea să se deie în Humor jos nu l-a lăsat conductorul, ci l'a lăsat să plece până la Frasin, unde l'a dat pe mâinile șefului de gară Georg Kohut. Acesta fără multă discuție a gândit că e în Asia și i-a apăsător lui Ciulea câteva palme, încât l'a împrumut sângele. Kohut nu s'a mulțumit cu atât, ci l'a țărât pe Ciulea în ofi ciul gări, a învârtit ușa și i-a mai dat câteva palme, provocându-l să se spele de sânge. Nevoind Ciulea să facă aceasta, a trimes Kohut pe servitorul gări să aducă un lighean cu omăt și ținându-l l'a spătat cu de-asa. La acest spectacol a fost de față Johann Korkutzan, un sub-șef al dela gară. Aceasta s'a întâmplat Joi dimineața în 9 Febr. 1911 Kohut a înțeles, că fapta sa n'a fost laudabilă, și a alergat Joi seara până la Frumosul la dl Müncke, rugându-l să facă împăcare, oferindu-i lui Ciulea 30 coroane să tacă și nu tacă întrebunțare.

Kohut este neîmpăcatul și neliniștitul agitator crain din Frasin și ac-asta faptă necvalificabilă a făcut-o numai din simț a ură față de noi Români. -- Acuma îl într-băm pe dl Tschigfrey, de are el știre despre aceasta și de are de gând să mai sufere pe un Kohut așa de sălbatec în mijlocul funcționarilor.

Roala baronului Bánffy. Din Budapesta vine știrea că baronul Bánffy, fostul ministru președinte de pe vremuri, zace greu bolnav în urma unei emorații cerebrale. De Sâmbătă după amiază zace mereu în letargie, se lățise chiar vestea că a murit. Pe casa țării s'a și arborat drapelul negru, dar adevărindu-se că știrea e neîntemeiată l'au retras. Cu toate acestea catastrofa se poate aștepta în toată clipa.

Un botez colosal. Se va vorbi multă vreme de moștenitorului contelui și contesei Fitzwilliaurs, care a fost celebrat zilele trecute la Wentworth House.

Ceremonia botezului a avut loc la amiază în capela castelului, în cazanul familiei care este de argint și cu armele familiei gravate pe dânsul. Copilul a fost îmbrăcat cu istoricele dantele pe cari Wilhelm Cuceritorul le-a făcut dar unuia din strămoșii sei.

Lunchul a fost servit și șase corturi enorme luminate cu electricitate și cari au fost ridicate pe pajiștea din fața palatului Wetworth. Sub arbori, faniarele trimiteau ecurilor din pădurea învecinată accentele lor de aramă. S'au aranjat jocuri și odată cu căderea amurgului, jocurile de artiștii trimiteau în văzduh milioanele lor de scânteii. S'au aprins o mie de focuri de artiștii și două sute de bombe. În vremea asta cei șapte mii de mosafiri consumaseră două mii de litri de bere, șaptesprezece mii de sandwici, opt sute de litri litri de ceai, cinci mii de livre de carne, totul servit de trei sute de chelneri angajați pentru împrejurare.

Atentat contra unui tren de poștă. Din Călărași (România) se anunță: Miercuri seara, cu trenul de 8, a fost adus și predat poliției Costică Petrescu, de 19 ani, de fel din Călărași, băiat în prăvălia dlui P. Tomescu din str. Berzei 168, din București, care între stațiile Ivănești și Ciulnița a atentat la viața conductorului poștal D. Bărbulescu — cu domiciliul în București, str. Eliseu 13. El a tras asupra-i 5 focuri de revolvere și apoi a furat un grop de 431 lei.

Petrescu plecase azi cu trenul de 4 și jum. din București, pentru destinația Călărași.

În gara Ivănești, tocmai când trenul se pusesse în mișcare, criminalul, fără să fie observat, s'a strecurat în vagonul poștal, care era un vagon de cl. III. Odată aci, s'a repezit la conductor descărcând arma asupra lui.

În credința că victima e moartă, după ce a pus mâna pe un grop de 431 lei, a sărit din tren, aproape de semaforul garei Ciulnița.

Un agent de siguranță din București, Gheorghe Băduc, care se afla în razzie, în tren, zăbindu-l, a sărit și el din vagon și izbuti să pună mâna pe criminal, care zăpăcit din cauza căderii, fugea printre vagoanele din gară.

La interogatoriu luat la poliție, criminalul declară că fiind prieten cu conductorul, acesta îl luase din București și-l transporta clandestin până la Ciulnița. A mai declarat că mai făcuse multe curse de acest fel, tot cu acest conductor, pe liniile București-Burdujeni și București-Curtea de Agreș.

Starea conductorului Bărbulescu este gravă, căci un glonte l'a isbit în tâmpla stângă, ricoșând apoi, iar alte patru în pânțele. Se speră totuși că va scăpa cu viață.

Gropul s'a găsit asupra criminalului.

D. procuror, Minorescu a făcut ancheta încă în cursul nopții. Criminalul, în cursul interogatorului, a dat dovadă de un cinism deconcentrant, nemanifestând cea mai mică muștrare de cuget.

Moartea inventatorului vaselinei. Se anunță din New-York moartea doctorului Charles-Louis Morchonse în vârstă de 89 ani. Numele nu spune mult, nu este așa? Și cu toate acestea defunctul a fost unul din binefăcătorii noștri. El a inventat vaselina și ceara albă. Inventatorul vaselinei! Câte neajunsuri nu ne-a cruțat el, dându-ne ușoara pomadă atât de întrebunțată azi în toată lumea, și răspândită până în satele cele mai pierdute. Și abea de i-se cunoaște numele, care cu vremea va fi uitat cu desevărsire.

Procesul camorriștilor. Am publicat la vreme un articol privitor la viitorul proces al Camorrei, care va avea loc la Viterbs, lângă Roma. Ziua procesului s'a amânat de mai multe ori până acuma, grație nenumăratelor formalități și proceduri necesitate de această vastă și misterioasă afacere. Se anunță acum data irevocabilă: 2 Martie stil nou, adică în puține zile. Dezbaterile se prevăd ca extrem de sensationale. Se spune că multe operațiuni pasionante ale „Mânei Negre“ vor uimi cele două lumi.

Nou magazin de ceasornice și juvaere în strada Ion-Weitzer, edificiul școlii de fete. Serviciu prompt. Reparaturile ceasornicelor se făptuesc pe lângă garanție. Cu deosebită stimă solicit sprijinul publicului, **Vogel Laszló**, giuvaergiu și ciasornicar în strada Ion-Weitzer.

Telegramă.

Cuba, 1 Ianuarie 1911.

Tribuna—Arad.

Cafeaua s'a scumpit cu 30%. Totuși firma românească **F. A. Degan din Fiume (Posta fiok 163)** o vinde sub preț. Sprijiniți-vă frațele, că nu merită a se comanda din America.

Degan trimite în pachete poștale de 5 kgr. franco și alte articole, ca: Tea, Ciocoladă, Stafide Mandule, Sardine etc. și are prețuri curente românești.

Președintele.

Mișcare culturală și socială.

Concert în Satul nou. Corul bisericesc gr. ort. român din Satul nou invită la concertul împreună cu joc, ce va avea loc la 4 Martie n. în ospătăria dlui I. Kjing. Inceputul la orele 8 seara.

Concert și teatru în Hațeg. Reuniunea română de cântări din Hațeg invită la concertul și reprezentăția teatrală ce vor avea loc la 4 Martie n. în hotelul „Mielul de aur“. Se va juca „Așa a fost să fie“, piesă populară de A. Țintariu. După reprezentăție — joc. Inceputul la orele 8½ seara.

Petrecere cu joc în Făget. Măestri români din Făget invită la petrecerea cu joc ce va avea loc la 5 Martie n. în hotelul „Regele Ungariei“. Inceputul la orele 7½ seara.

Serată literară-muzicală în Năsăud. Societatea de lectură a elevilor dela gimnaziul superior fundațional din Năsăud invită la serata literară-muzicală, urmată de joc, ce va avea loc la 4 Martie n. în sala de gimnastică a gimnaziului. Inceputul la orele 7½ seara.

Petrecerea cu dans în Oravița-montană. Tinerimea română din Oravița-montană invită la petrecerea cu dans ce va avea loc la 4 Martie n. în hotelul „Coroana Ungariei“. Inceputul la orele 8½ seara.

Damele sânt rugate să se prezinte — intru cât se poate — în costum național.

ECONOMIE.

Bănci românești nouă. »Maramurășana« institut de credit și economii societate pe acți în Șighetul Marmăției, și-a înregistrat înființarea. Direcțiunea noului institut financiar se compune din dnii: Dr. Mariș, Dr. Ș. Mar, Dr. G. Birlea, Dr. Doros T., Dr. Kindris V., Man V., Aderco C. A., I. Balea, A. Dărăbant și Dr. Coriolan Pap. Capitalul Societar e de K. 220 000. Durata: pe timp nehotărît. Foia oficială pentru anunțuri etc. »Rev. Economică«.

»Plugul«, însoțire economică în CohaIm, și-a înregistrat înființarea. Scopul ei e promovarea intereselor economice ale membrilor. În direcțiune și la conducere se află harnicul preot din CohaIm Ioan Bercan, apoi contabilul băncii »Economia« Gheorghe Fuciu, Ioan seracu, Bucur Frățiu, Moise Ionescu, Ioan Popa și Gheorghe Spornic.

Târg de vite în Sebeș. Magistratul orașenesc din Sebeșul-săsesc, comitatul Sibiu, anunță că ministerul de comerț și industrie a încuviințat ținerea unui târg de țară de vite zilele 1 și 2 Martie n.

Abatoriile României. Din Viena se telegrafiază că medicii veterinari ai Austro-Ungariei, cari au sosit la Turnu-Severin pentru a vizita noul abator construit de statul român în vederea importului de vite românești în Austro-Ungaria, au rămas mulțumiți de nouile construcții.

Vitele tăiate în România și consumul de carne. Dl G. Manolescu, medic veterinar în direcțiunea generală a serviciului sanitar, a prezentat societății de medicină veterinară din București, un studiu statistic asupra numărului de animale tăiate pentru îndestularea publică și cosumul total de carne în România în anul 1909.

Din acel studiu rezultă că în anul de mai sus s'au tăiat în cele 33 abatorii din orașele capitale de județe un număr de 265.813 vite mari, 806.669 rumegătoare mici (oi, miei, capre) și 95.310 rîmători.

Dacă se compară cu 10 ani în urmă, rezultă că în anul 1909 s'au tăiat 27.109 capete vite mari și 19.326 rămători mai mulți decât în anul 1899 și s'au tăiat rumegătoare mici mai puține cu 29.797 capete.

Comparat cu 2 ani în urmă, sporul vitelor tăiate în 1909 se ridică, față de 1907, cu 47.634 rumegătoare mari. 222.893 rumegătoare mici și 18.569 porci.

Rezultă dar că consumul de carne la orașe se mărește din an în an. În doi ani s'a sporit cu 21 la sută numărul vitelor mari tăiate, cu 38 la sută a rumegătoarelor mici și cu 24 la sută al porcilor.

În comunele rurale și orașele din țară s'au tăiat 71.800 capete cornute mari, 290.267 rumegătoare mici și 72.954 rămători.

Comparativ cu anul 1908 s'au sporit cu 10.721 capete de vite mari și a scăzut cu 25.875 capete cornute mici și 1444 capete porci.

Proportia de animale ce revine la un număr determinat de locuitori este următoarea:

La 1000 locuitori dela orașe revine că s'au tăiat: boi, vaci, bivoli 225 capete, viței 40 capete, oi și capre 100 capete, miei și iezi 708 capete și porci 95 capete.

Pentru 1000 de locuitori dela sate acum revine: boi, vaci 10 capete, viței 2 capete, miei și iezi 29 capete și porci 12 capete.

D-sa mai face și calculul aproximativ al cantității de carne ce rezultă din vitele tăiate:

În toată România s'a consumat în anul 1900 o cantitate de 64.825.299 kgr. carne.

Deosebită pe categorii această cantitate se împarte astfel: 41 milioane kgr. carne de vacă, 1.500.000 kgr. carne de vițel, 2.400.000 kgr. carne de oie și capră, 6.145.000 kgr. carne de miel și 11.715.600 kgr. carne de porci.

Cantitatea de carne ce rezultă din calculele de mai sus, împărțită la numărul locuitorilor, ne dă că un locuitor consumă anual 9.441 kgr. carne.

Dacă facem acum mai departe calculul numai pentru locuitorii dela orașe, rezultă că un orașan a consumat în anul 1909 o cantitate de 47.230 kgr. carne.

Cu doi ani în urmă consumul individual era numai de 37.500 kgr. carne; s'a ridicat deci acest cosum în cei doi ani cu 10 kgr.

D-sa mai face calculul valorii carnei consumate în 1909, care s'a ridicat la suma de 60.500.000 lei.

Din această sumă totală 44 milioane lei revine pentru orașeni, adică cam câte 44 lei pe an de locuitor, și 16 milioane și jumătate lei pentru săteni — adică cam lei 2,80 pe cap de locuitor de țară.

Acestea sunt cifrele de o mare importanță.

BIBLIOGRAFII.

În curând va apare:

»Magdalena«

poem dramatic în 3 acte

De A. Maior.

Abonamente se pot face de pe acum trimițând 3 cor. la librăria »Tribunii«.

La »Librăria Tribunei« se află de vânzare următoarele cărți mai nou apărute:

H. Stahl. Bucureștii ce se duc. Cu 97 ilustrațiuni originale á cor. 2-50 plus 20 fil. porto.

Ioan Adam. Vorbe de clacă. Cor. 1-25 plus 10 fil. porto.

Sofocle. Oedip la Colona. Traducere din grecesc de M. Jorgulescu. Cu o prefață de N. Iorga, á 75 fil. plus 5 fil. porto.

Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe á 30 fil. plus 5 fil. porto.

Apostol D. Culea. Invățământul despre na-

tură. În școala primară á cor. 3-50 plus 30 fil. porto.

Consfătuirea din 23-24 April 1910 a partidului Naționalist-democrat și Intrunirea publică din 25 April 1910, Cuvântările ținute la aceste prilejuri á 50 fil. plus 10 fil. porto.

Lacrimi, Adio și declamări funebre. Manual pentru preoți, învățători, cantori și pentru tot omul care dorește a cunoaște valoarea acestei lumi trecătoare, de Aron Boca din Velcheriu. Ed. II revăzută și îndreptată á 70 fil. plus 5 fil. porto.

C. Rădulescu motou. În zilele noastre de anarhie. Scrisori către tineri á 15 fil. plus 5 fil. porto.

D. Rădulescu Motru. Sufletul neamului nostru. Calități bune și defecte á 15 fil. plus 5 fil. porto.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare Mineile pe 12 luni, în 12 volume, legate în piele cu copcii, toate 12 volume 172 cor.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

I. Agârbiceanu. În întuneric. Nuvele á 2+20 fil. porto.

Radu Baltag. Feciorul și alte nuvele. á 150+20 fil. porto.

Mihail Lungianu. În sărbători. Nuvele á 150+20 fil. porto

Hai să rădem. Almanachul revistei Minerva ilustrată pe 1911 á 1+20 fil. porto.

Biblioteca universală.

Nr. 1. N. Ținc: »Monstrul« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 2. Contele Aulic de Echartshausen: »Pricina Răsvrătirilor și Leacul lor« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 3. M. Eminescu: »Sărmanul Dionis«, nuvelă á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 4-5. Henryk Sienkevicz: »O idilă în Savana« á 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 6. Emile Zola: »Sărbătoarea din Coqueville á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 7. Guy de Maupassant: »Nuvele« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 8-9. Leon Tolstoi: »Un desmoștenit al soartei« și »Romanul unui cal«, á 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 10. Carol de Eckartshausen: »Isovoarele crimelor și posibilitatea de ale preîntâmpina« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 10. Xavier de Maistre: »Tinăra Sibireană« á 25 fil. plus 5 fil. porto

Nr. 12. Bernardin de St. Pierre: »Coliba indiană«, á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 13. Wilhelm Hauff: »Cerșetoarea dela Podul Artelor« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 14. Guy de Maupassant: »Nuvele« á 25 fil. pl. 5 fil. porto.

Nr. 15-16. Mor Jokai: »Nuvele« á 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 17-18-18. N. G. Rădulescu-Niger: »Jertfă«, á 75 fil plus 10 fil.

Nr. 20. Alphonse Daudet. »Nuvele«, á 25 fil. plus 10 fil. porto.

Nr. 21. Honoré de Balzac: »Nuvele«. á 25 fil. plus 5 f. porto.

Nr. 22, 23, 24 și 25. N. Rădulescu-Niger: »Gelozie«. 1 cor. plus 10 f. porto.

Nr. 26 și 27. Alexandru Petöfi: Funia călăului á 50 fil. plus 5 f. porto.

Nr. 28 Guy de Maupassant: »Nuvele« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 29, 30 și 31. Henryk Sienkiewicz. »Viața la sate« á 75 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 32, 33 și 34. Henryk Sienkiewicz. »Hania« roman á 75 fil plus 10 fil. porto.

35, 36 și 37. Guy de Maupassant. »Pe apă« á 75 fil. plus 10 fil. porto.

38, 39. Edgar Poe. »Nuvele« á 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 40 Theodor Körner. »Nuvele și povestiri duioase« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Biblioteca Teatrului Național.

No 13. Shakespeare. Regele Lear Tragedie în 5 acte 25 tablouri. Tradusă de M. Miller-Vergi á 45 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca Minervei á 30 fil + 5 fil. porto.
No 95 Clara Tschudi. Tinerețea Mariei An-toaneta. vol II.
No 96. I. Boteni. Drumuri.
No 97. Sacher Masoch. Buni și răi. (Gazetarii.)

Guy de Maupassant. Pe apă. Traducere. a 1-50 plus 10 fil. porto.

Ivan Turgenieff. Memoriile unui om de prisos. a 80 fil. plus 10 fil. porto.

Henryk Sienkiewicz. Fără credință. Roman. a 3 Cor. plus 20 fil. porto.

» » Prin foc și sabie. Roman 4 volume costă cor. 5-75 plus 30 fil.

» » Să-l urmărim? Tradus de T. D. Protopopescu 1 cor. plus 5 fil.

Poșta Redacției.

Bocsș-montană. Invitarea nu o putem publica, fiind tipărită în tipografie străină.

Poșta Administrației.

Gheorghe Borlovan, Caransebeș. Am primit 5-50 coroane în abonament. Numai aveți nici o restanță.

Redactor responsabil: Iuliu Glogia.

»Tribuna« Institut tipografic, Nisibiu și com.

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Paletul Fischer Eitz. Poarta II.

Consultații dela orele 9—12 a. m. și 3—6 d. n.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„BIHOREANA“
inst. de credit și economii în Oradea-Mare.
CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Bihoreana“ societate pe acții în Oradea-Mare publică concurs pentru ocuparea postului de **cassar** la centrală pe lângă salariu anual de K. 2400.— relut de cvartir K. 600.— și trantiema statutară.

Reflectanții la acest post au să dovedească că au absolvat școală comercială cu succes bun, etatea împlinită, cunoștința de limbi, praxa de până acum făcute la institute de bani, ca serviciul militar l'au prestat și că sunt deplin sănătoși.

Cassarul ales are să depună 4000 coroane caucie la cassa institutului.

Petițiile instruite cu documentele necesare să se prezenteze în persoană directorului executiv: *Dr. Coriolan Pap* până la 15 Martie 1911 st. n.

Postul este a se ocupa cel mult în 1 Aprilie 1911 st. n.

Direcțiunea.

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru ascuțire artistică și fabricare de cuțite
Marosvásárhely, Petőfi-tér 1.

Se recomandă pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie; bucătărie; pentru masă și bricege, unelte pentru ciubotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase brice, barbierilor le socotesc taxa numai — pentru cinci. —

Primesc ieftin și cu garanță
repararea de mașini de îmblătit,
chiar și de acelea, a căror cazan are lipsă de probă.

MIHAI BĂNĂȚEANU,
mașinist diplomat.
ARAD, Strada Vendel numărul 5.

„CRIȘANA“

institut de credit și economii soc. pe acții în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de
conducător-contabil

la filiala institutului de credit și de economii »CRIȘANA«, ce se va deschide la Gurahonț (com. Arad), se publică concurs cu termen până la 10 Martie 1911 st. n.

Salariul conducătorului-contabil se fixează în 1800.— Cor., care cu timpul și dacă respectivul se va dovedi de vrednic, i-se va mai putea urca, Cor. 400.— bani de cvartir; în afară de aceasta mai primește 6 cunquinale à 10% după salariul fundamental și tantiemă statutară.

Dela reflectanții la postul din chestiune se recere ca să fie absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, să poșeadă în afară de limba română, limba maghiară, eventual și cea germană, în scris și vorbit și să aibă atâta praxă de bancă și destoinicie ca să poată pe lângă săvârșirea lucrărilor de contabilitate și de carte funduară, conduce independent agențele înființândei filiale.

Se cere mai departe a fi eliberat de serviciu militar activ.

Cel ales numai după un an de probă va fi denumit definitiv — când va fi înscris și la fondul de penziune al institutului — și va avea a depune o caucie de Cor. 2000.— la intrarea în funcțiune.

Cererile dimpreună cu atestatele în original sau copie legalizată au a se înainta la subsemnata direcțiune în Brad, iar postul este a se ocupa la 1 Aprilie 1911 st. n.

Este în interesul recurentului a se prezenta în persoană.

Brad, 16 Faur 1911 st. n.

Direcțiunea.

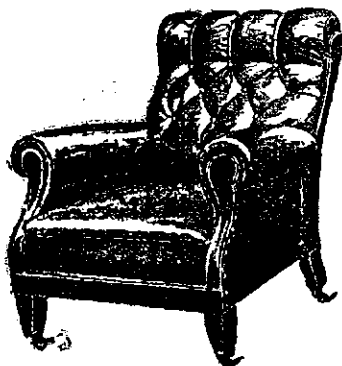
Fabricație specială de

MOBILE DIN PIELE
ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

La cerere trimite preț-curent gratuit:

Szücs A.
tapețier
Budapest,
VII., Károly-
körút 5/c.

Dr. VERNER SÁNDOR

fost medic mai mulți ani la spitalele Rokus și Szent-István din Budapesta, a instalat în Arad un

laboratoriu medical

în Piața Libertății nr. 2,
provăzută cu cele mai moderne aparate speciale uro și dermatologiei.

Cercetarea sângelui sistem Wasserman,

a urinei din punct de vedere chimic și bacterologic (gonococcus, coli etc.),

cercetări de spirochaetă, spermă, effeorescențele de păr și piele etc., se execută cu multă acurateță. :: ::

Dózsa János măiestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect întru prepararea tuturor articlilor aparținătoare acestei branșe precum:

gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust.

Blane și tocuri de picloare, etc

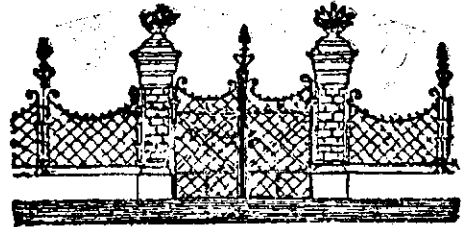
Reparaturile se execută prompt.

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrate) de oțel pentru paturi și sate etc.

— Szeged, Könyök-u. 4. —

Telefon Nr. 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard dela 30 fileri în sus.

Fabricatele mele în privința durabilității și a execuțiunii bune concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștințios.

— Prețurile sale sunt cele mai ieftine. —

Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

Un potcovar diplomat

caută aplicare ca măiestru potcovar la miliție din România de călărași sau tunari. Eventual se angajază ca faur și la curți boierești din România. Ofertele sunt a se trimite la Administrația Tribunei.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u.** (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

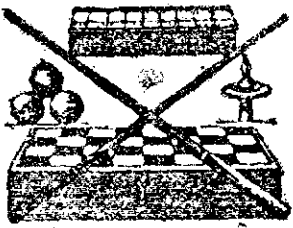
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de -mână etc. etc.

Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiecte admirabile.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în **ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.**

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri fără miros. Pissoare, spălătoare, odăi de baie și aranjare de ori-ce sistem — pentru încălzire centrală.

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Florenthál Vilmos

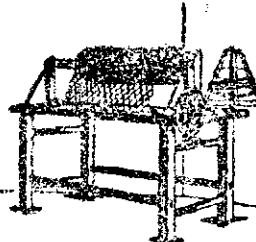
ciasornicar și giuvaergiu

Segesvár, Beyergasse No 16.

Depozit bogat de totfelul de ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de metal și nickel.

Articlii de argint de China.

Ochelari și zwickeri de Rathenov. Reparaturile se execută solid și prompt.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să așteptăm; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primul lucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

Oltoiri de struguri

expodiasă, garantând de soi viță americană

netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri recunoscute de trauice asortiment bogat;

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**

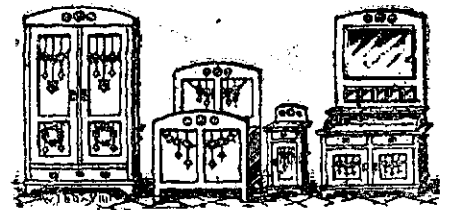
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

— Pofli și cereți prețuri curente ilustrate! —

Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa totți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în **Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.**

Execută după planuri proprii sau străine

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în **Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.**

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc

curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf. Comandele din prov. se efectuează imediat și pr.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziene în **Lugoj, str. Weis nr. 6.**

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

Intreprindem și executăm tot felul de lucru și reparaturi ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

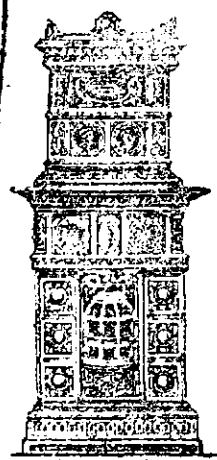
Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, strada Monostor 7 am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de maiolică stil secession și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurându-l totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin semnez cu stimă:

Tamásy József, Kolozsvár.

Fischer Testvérek

fabricanți de țesături de sîrmă, împletituri de sîrmă pentru garduri, site și de coarde din sîrmă de oțel pentru paturi etc. în

Arad, József-főherceg-ut 8.

Fabrica: Kossuth-utca No 45.

Telefon No 357.

Recomandă în atențiunea on. public magazinul bogat cu lucrări de bransa aceasta, care capătă cu prețuri ieftine de concurență. —

Catalog de prețuri trimite gratuit.

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane

Versecz, Temesvári-u 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de bransa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice lcoane bisericesti.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — spelele mele proprii. — — —

Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

În 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a auritorilor și constructorilor diplomă.

Prăvălie nouă!

Sub firma »Depozit de rachiri din valea Crișului« (Körösvölgyi pálinka raktár) s'a deschis în

Arad, Andrassy-tér 5.

(Palatul Almay) o prăvălie — nouă unde se vinde: —

rachiu de prune

de drojzii, rom, coniac, licheuri cum și **VINURI** din pivnițele — lui Almay în sticle. —

Așteptând sprijinul onor. public Cu stimă:

SCHWARCZ PÁL conducător.

Atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Ierstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central: Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Haas = Károly

primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de **arme și biciclete**

de cea mai bună fabricație presum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pelângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparaturi de: arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

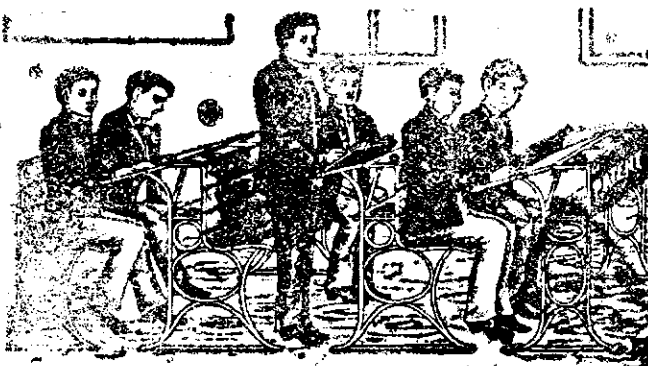
STEIN MIKLÓS

fabrică de tăiat pile

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Cele mai moderne **mobile de fier și aramă** și cele mai practice **bănci higienice de școală**

și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Friedrich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —
— salam și cârnățarie —
în Nagyszeben — Hermanstadt
— Jungenwald strasse No. 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de cea mai fină calitate, șunci, salam, pariser, cârnăței de hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfaldă etc. Slănină albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vânzătorii primesc rabat. Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la expediția cu poșta cât și cu trenul.

= Th. Schmidt =

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Reispergasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutoas

(pt. soare și ploale)

precum și

ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitelor firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

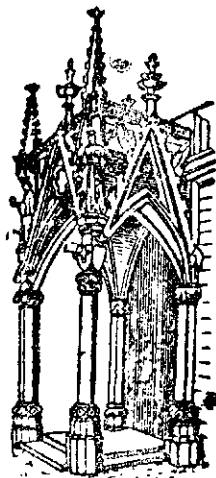
Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trier. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiță. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articuli tehnici. Filte magnetice. Unsoari. Material de condensare. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Nagy Sándor, sculptor, Arad Str. Kossuth No 4.

:: In stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. ::

Execută și reparaază

lucrări de sculptură
artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, tofelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

Orologiu de buzunar

cu capac dublu, mecanism excelent

pentru 6 coroane

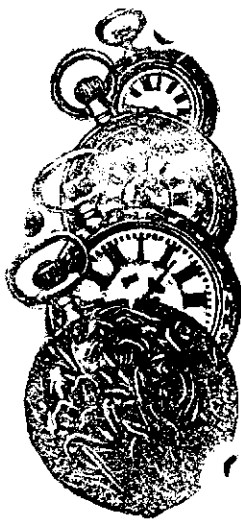
se capătă pe lângă garanția de 2 ani precum și tofelul de

reparări de oroloage

se execută cu prețuri convenabile la

Süssmann E. orologier

Sibiu—Nagyszeben, Reisperg. 11.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii
pentru vestminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și doi învățăcei buni.